

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАКОНОДАВЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНИЙ СОЮЗ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ

РИК XXIX. ЧИСЛО 102. ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Дж. ВТОРОК, 30 МАЯ 1921.

YOL. XXIX. No. 102. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, MAY 3, 1921.

THREE CENTS

Відкидають домагання корабельних компаній.

Адмірал Бенсон відкидає пропозиції робітників.

ВАШІНГТОН, 29. червня. — Конференція, скликана адміралом Бенсоном, як головною федеральною корабельною комісією, не довела до нічого. Конференція мала на меті привести до якогось порозуміння між властителями кораблів та моряками та відвернути страйк морських робітників, що має початися на 1. мая.

Коли робітники зажадали, щоб предприняті кораблі та уряд відступили від свого домагання 15-прцентної знижки робітничої зарплати та домагання «отвернення» адмірал Бенсон без обиняк відкинув домагання робітників, після чого переговори зринули.

Америка домагається прав до нафти в Голландських колоніях.

ВАШІНГТОН, 29. червня. — На припрошення секретаря сенату Гіза вислав американський департамент стейту отрупу до голандського уряду, в котрій протестується проти виключення американських нафтових підприємств від експлуатації нафтових теренів на острові Суматрі в Азії. Злучені Держави обстоюють при тому, що вони мають право розвивати нафтовий промисел по друтих краях на рівні з другими державами і грозиць, що дальше помиланне Американців викличе подібне поступованне зі сторони американського уряду супроти голандських нафтарів.

Демократичні сенатори дали волют проти резолюції за проголошенням мира.

ВАШІНГТОН, 29. червня. — Мирова резолюція сенатора Нокса була далі предметом гарячої дебати та острх нападів зі сторони демократичних сенаторів.

Демократичні сенатори Гітчак, Помері, Свонсон і Вілем предложили від мености комітету для загарчихних справ свою опінію, в котрій заявляють, що ані один сенатор не сказав ще, яку користь принесє проголошення мира между Злученими Державами та центральними державами. Вони кажуть, що Німеччина не показала, що вона хоче полагатися по справедливости справу відшкодованню, і тому проголошувати мир тепер значило б тільки, що лишає Німеччині вільну руку на будуче полагати цілу справу після своєї волі.

Сенатор Гітчак нападає остро на мирову резолюцію Нокса.

Перед повною палатою сенату забирає голос в справі мирної резолюції демократичний сенатор Гітчак і в довгий промові противився ухваленню резолюції на тій основі, що вона нічого обставин не поправити, а лише звяже руки президентові Гардінгові.

Він говорить, що швейцарський терпять тепер від міжнародного замшання та загальної деморалізації міжнародних відносин і що Америка терпить з другими державами, що вона не пристала до версазького мира. Мирова резолюція на це замшанне нічого не допоможе.

Лідносать домагання за більшою армією.

ВАШІНГТОН, 29. червня. — Підчас дебати над бюджетом конгресном Кан, голова комітету для військових справ, виступив з промовою за збільшення армії з 168,000 на 175,000 мужа. Своє домагання аргументував він в той спосіб, що обставини в світі дуже неусталені та що нема чого палятися; що злишню американську армію доведеться до міжнародного розбороння.

Справа страйкових бійок перед судом.

ПІКАГТО, 29. червня. — Перед пікагтовським судом стас 14 місяців, обжалюваних за змову поповнати поступки наслідства підчас страйку танкерів минулого року. На розправі виступали як свідки троє громадян, які знавшали, що ті наймані кіннї робітники побилає страйковалим.

Разд Потер, бувший морськ гонорія, що його юнія напала до побивання неонїйних робітників та що вінспезидент юнії заручив йому, що, щоб так його арештували, то юнія відобуде його зрешту.

Бернард Віленський аїзнавша, що він самий брав участь в громленню неонїйних робітників та що йому плачено за се 10 доларів.

Громко-Аль Кри знавша, що юнія лаяла його громити обшюючи йому добру зарплату, і що він прийняв роботу, уважаючи се за добрий заробок. Однак він казав, що він не громив неонїйних робітників, а лише предкадав юній рахунок за громленне і дїставав зарплату без доказу.

Сенат обтинає дальші привілії в імміграційних законах.

ВАШІНГТОН, 29. червня. — Сенатовий комітет для справ імміграції відголос до повної палати сенату законопроект про обмеженне імміграції. Комітет заявляє за прийняття сего законопроекту, але виникну з нього кілька постанов, между инчим зміс право малолїтніх людей, переселювачів за релігію, приходити до Злучених Держав без візляду на число іммігрантів. Сенатовий комітет також привів поправку, пропонувану сенатором Стерлінгом, щоб в законі не означувати, коли він входить в жите та лишає се до п'ятидесяти поршання сенату. Сенат має почати дебату над законопроектом або в суботу або в понеділок.

Пострелену дівчину лишили на волю судьби.

На головній дорозі между містом Льюїстона та Мексудур в степі Пенсильванії найдено на дорозі пів до десяти години вечером тяжко поранену 14-літню дівчину Ерму Ровлес з поблизького села Рідсвік. Фармери, котрі наїшли її, занесли її на поблизьку фарму Джана Гофмана, де вона незадовго потім померла від відкритих притомности. Вона мала на голові тяжкі рани, котрі вказували, що хтось віддав до неї три стріли з револьвера. Сві вистрїли поцілили її під вухом та розторщили її долиною щюку. Коло дівчини найдено револьверний кріс, з котрого не бракувало ані одного набойки. Єї рушниця була власностю брата дівчини, котрого судили бранця того самого дня, як він з рушницею через плече пішов в товаристві своєї сестри, котра тепер впала жертвою страшной події. Тіло дівчини пізнала мати, яку визнали судді на фарму, де дівчина померла. Мати зізнала, що по слідях рад вона бачила дочку, як виходила з дому з сном, котрий свого часу служив в армії, а котрого незалежно винищено на воєні в тюрми в Гангінгтон, де він відбував кару за поміч розбійщикам, що обрабували банк.

Покинув жінку за то, що вона підвішала йому рєнт на хату.

Перед судом в Стемфорд в стейті Коннектик розбироно справу Роула Смита, котрого жінка півзала за сепарацію («розділ від стола і ложа»). За основу до свого позву жінка подала 12 слуцьх жаретокости, але муж заперечив всі слуцьх. Однак він признає, що він покинув свою жену, а за причину сего подає те, що жінка незалежно пішла йому рєнт за його квартиру за 4 доллярів на тиждень на 5 доллярів.

Свободу часу сі жінка півзала була своєю чоловіка за розвід і виграла справу, однак розведеннє опісля звільнилося знов і пібрался наново.

Пригода п'яних чи самоубийство?

Гурма жлопців стрїнула в четвер пополуноді над мучини недалеко моста на 145-ій вулиці в Нью Йорку і пішла за нею.

Вона брала пошук дуже жорливо розбиралі, винищуючи рукавом, казав, що жлопці були певні, що побачув бійку. Але певне було їх зновованнє, коли побачили мучини опинились на мості, а один спитав другого: «Ти готов, Френк?» і скочив черв поруче. Другий крикнув за ним: «А як там на долині, Джай?» — і скочив собі сідуком за товаришом з моста, що піднісється на 40 ступі понад волю. Мостовий машинист, котрий підніс мост, коли поїзд під його переїздясть судна, поїзд крик і підїб до моста. Побачив він одного мучину, як держався мостового медведя, а другого, як боровся безнадїно проти сильної підї віляного фіда на стредній ріці. За якийсь час чоловік на середній річці пропав в бурний воді, інобі більше не показувалися, а за ним і той, що держався медведя, пустив руку і прїпав у воді. Заалермова поліція шукала за потонувшими і найти їх не могла.

Большевики не хотять пустити емігрантів з Америки до Росії.

РИГ-А, 30. червня. — Петроградська большевицька часопис «Красная Газета» (Червона Газета) пише, що російське советське правителство не хотить дозволити повернут російським Емігрантам з Америки до Росії лише тоді, як американське правителство дозволить йому отворити собі в Злучених Державих еміграційну комісію. Екзекутивна рада професіональних союзів рішила, що незарганізовані робітники в Америці можна допустити до Росії лише за дозволом комісарів праці.

Російське золото привезли до Франції.

ПАРИЖ, 30. червня. — Вчера привезено золота 83 лаки російського золоту, вартости \$10,000,000. Се золоту привезли французькі промислові з Росії на замовлені товари, які мають доставити до Росії. Французьке правителство не боронить розгнати з Росією на власне ризик торговців.

Виконаю засуд смерті.

В Ньюйоркській стейті тюрмі в Оссінгін виконаю в четвер кару смерті на Луїсу Олдеру, 24-літній мучини, засудженому на смерть за те, що дня 7. сїчня 1920. року мав помагати своїм жеки замі Едварда Кнайпа, бувшого коханка своєї жєни за те, що він пробував очернуети її.

Креві засудженого до поодиної хвилі не переставали робити всякі старання, щоби лише не допустити до виконання карі смерті на Оделу. Меже иншим жінка засудженого, котра відслідкує тепер догту стейту, просила губернатора стейту о помилуваннє мужа, приймаючи всю вину на себе. Одел знав про всі заходи своєї родні завдяки «бездротному телеграфові» в тюрмі (тайним знакам между в'язнями), але він не мав найменшої надї на ульвищенне. Він німо дивився на обложє своєї долки, що висів на стїні його комітки.

Кайл Оасла вїм на страшенне, він був ослаблений кількадевиного хворобою. Він ричив, що він невизвини, що він і жєна лише взяли Кнайпа покарати за те, що він їм збрив.

Іде до школи, маючи 90 літ.

Пані Елімі Дейвіс Виннїш з міста Расін в стейті Вісконсин почала розпис в четвер 90 літ життє. На свої дев'яності іменині заявила вона, що вона хоче йти до школи. Від коли її минуло 79 літ, від тої вона усє ходила до школи; будуча вона в 16 університетех і ричув, що вона каже, що тіло може змучити звичаєннєм, тащєм або гостинями, але ніколи не змучиться новим знаннєм. «Віа коли я віддалася, я все мала охоту до науки; я хотїла студіювати і поезію і філософію; і економію. Але, Боже мій, де то людина має на те все час, як придатий діти!» — зворила вона. Але від тої вона миж робити, від тої вона почала свобільно займатися книжками і наукою; і сею до тепер не покинула, хоч її уже 90 літ.

Хіньцє вїд давня виробували в себе сім підкупру річі і за останнїх кілька століть ті цілкомітї винишнїли. Улнїдї цілої сполокати розділку почуву змїтї і позамуловали багато глїбюких хїньцїх річ, які до старішували Хїньцї чїстоту вироблє. Наслідком цього ступу рїчї, кожний сїмїй рїч в Хїньцї єсть роком голоду і нудї.

Страх советів перед українським повстанням.

ВІДЕНЬ, 14. червня. — Українська Пресова Служба повідомляє з Рїного: На засїданнє воєнного совета, що відбулося з початком цївтя в Харкові, Раковський назвав найважнїшим завданнєм советського уряду оборонування постанців на Україні, які творять величезну небезпекку для цілої советської системи і розкладають червону армію. Треба пильно глядіти, щоб червона армія на Україні не стала «сильно-жовтою».

Покликаннє українських старшин і козаків в ряд повстанців.

ВІДЕНЬ, 14. червня. — Українська Пресова Служба повідомляє: Часопись «Вєстник», що появляється в Вїннїці, подає приказ команданта постанців Кїпшнїци, отамана Струка, який поширено листівкам і який звертається до старшин і козаків української національности, що під хвїлю служать в червоній армії, або не беруть участї в боїх проти московської інвазії, щоби вони поставили себе до диспозиції повстанським організаціям. Хто не послушає сього прику, буде поставлений поза законом.

Приказ головного отамана Петлюри до повстанських військ на Україні.

ВІДЕНЬ, 14. червня. — Українська Пресова Служба повідомляє з Тернопілля: На Україні поширено приказ головного отамана Петлюри, в котрому вїзвано чїстє мужїське населеннє до військової організації з метою успішної боротьби проти московської інвазії. Рївночасно зароборюється всі незарганізовані виступи, котрі наслідком їх обмеження на малому просторі можуть бути легко задоволені ворогами. Кайл до загального повстання буде виданий окремим приказом.

Причина голоду в Хїнах.

Лїсові експертї з Департаменту Рїльнїштя Злучених Держав говорять, що причиною великого голоду, який паче тепер в Хїнах єсть безпосереднє винищуваннє лісів, яке Хїньці практикують літими неоглядаючи на наслідки такої роботи. Ліс відграє велику роллю в життє чоловіка. Історїя нам докazuje, що в тих країнах, де люде вичили сіс папуаву годла свого жертвоу падали під нападом. Ліс єсть головною піддержкою людства позак від корнївть рючому почув землі перед зливом, що звичайно вемлю виплюкє і вода забїрає її найдуцїи складники. Як в котрїм країне нема природної воєної землі, там папуавти мучнїт гїлод, про що зрєтуєм свідчать нїнїшні відносини в Хїнах де наслідком безусталних військ, які вже звїщали третїй засїв збїжа панувє страшний голод; який розпростерся на 100,000 квадратувих мїль хїньської територїї.

Хїньцє вїд давня виробували в себе сім підкупру річі і за останнїх кілька століть ті цілкомітї винишнїли. Улнїдї цілої сполокати розділку почуву змїтї і позамуловали багато глїбюких хїньцїх річ, які до старішували Хїньцї чїстоту вироблє. Наслідком цього ступу рїчї, кожний сїмїй рїч в Хїньцї єсть роком голоду і нудї.

Політична криза в Німеччині.

Заноситься на уступленне теперїшнього німецького правителства. — Кандидатів до нового правителства покинує немає.

БЕРЛІН, 30. червня. — В тутнїшнїх політичних кругах бєстає іде тепер головною про незаду полїтику теперїшнього німецького кабинету дослугнати посередництва Америки для переговорів у справі воєнного відшкодовання аїлїантам. Важкоїсть, що теперїшній канцлер (прем'єр) Ференбах і міністер законорудних справ Сїмонс мустї-муть подїстись до дїмїїє. Вони, як сподїваються, не підпишуть французьких домагань в справі відшкодовання і ступать за уряд.

Говорять уже про їх насїдників, іменю вказують на углевого маїната Сїтнеса і на Шреземана. Німецька народна партія вважає, що правителство Ференбаха зробило помилку, коли глїдало посередництва у Вашингтоні. Рї лїдери кажуть, що Німеччина повинна була переговорувати просто з Францією; що Сїтнес повинен поїхати просто до Парїжа і зачатї переговори з Францією.

Однєжє як бї дїйсно правителство Ференбаха устїпило, то повстане нова труднїсть при іменюваннї нового правителства. Соціалїсти не хотять обїягтї керми правителства; таксамо і правннє вїдказується вїд сїбого завданнє. Осталось бї найрїдше принїти єї тягар на себе німецький народний партїї, але в прикомїннї Сїтнеса, але тут теє сумнїш, чи вона в часї перїшньої крики хотїла бї принїти на себе таку велику одївалчїсть.

Загалом Німеччина тепер перебуває велику політичну кризу, з якої їй тяжко відїстатись.

Франція ступїє при рішучому виступі супроти Німеччини.

ЛОНДОН, 30. червня. — Вчера прїйхав судїя з Парїжа французький прем'єр Брїан, разом з мїршолом Ошєм і генералом Вейгадом, щобї взїти участє в сїгоднїшнїм конференцїї аїлїантської Навїснїчної Радї.

По дорозї на кораблї прем'єр Брїан розмовляв з кореспондентами про сїтуацію з прїводу непогадженної досї справи німецького воєнного відшкодованнє.

Прем'єр Брїан був спокійний і навіть веселий, коли генерал вїгядяв серіозно і суворо.

Брїан прїгадав кореспондентам, як то в 1871-ому роцї, коли Німеччина була побїла Францією, тодішній німецький канцлер Бїсмарк грозив Францїї, що як в пору не заплатити воєнного відшкодованнє, то Німеччина поволї займє шлїу Францїю.

Згадав теж про німецькі заходи навязати переговори за посередництвом Америки. Він не є проти переговорів, але вони спїзнєні. Пробї переговорів в остачньому часї се хїба тільки пробї розділення аїлїантї. Брїан, впротїм був цілком спокійний про ставнєне Америки в справї німецького відшкодованнє. Вїгядяв, нащєб він одержав щєкє надївчївоєного постї Вїлїантї заповнєннє з Вашингтонї, що в Оїмерїї не мїшатї-меться до французького вїстпу супроти Німеччинї.

Брїан вважає, що занятїє німецької углевої області Рур єє конечно, а навіть занятїє Мїхена (Монохїум) не є виключєне.

Англїя підпїрає Францїю у її політиці щодо німецького відшкодованнє.

ЛОНДОН, 30. червня. — З достовірнїх жєрєлє заповнєють, що англїйське правителство зновї годїтись з погатами французького правителства про справу німецького відшкодованнє аїлїантам. Англїйське правителство таксамо як і французьке вважає німецькі предложеннє несправдливими і не вважає за вказанє противннє німької окупаци французьким військом німецької углевої області Рур.

Аїлїантські знавці відкидають німецькі предложеннє.

ЛОНДОН, 30. червня. — Групи експертів (знавцї) відїли вчера над німецькими предложеннєм в справі воєнного відшкодованнє. Вони заявили проти німецьких предложеннє, а підпїрали постанови аїлїантських експертів з 29. сїчня в Парїжі, які вимагає від Німеччинї 228 бїлїонів золотих марок і 12% чїї вигнать (цїна) від німецьких експертів.

Др. Сїмонс не тратїть надїї на мирову полагоду спору зза відшкодованнє.

БЕРЛІН, 30. червня. — Німецький міністер закордонних справ др. Вїлєтер Сїмонс заявляє, що він неговий дїти дальнїї поїєнненнє і відїїздїї президентова Гардінговїя в справі предложеннє про відшкодованнє, яке переслав до Вашингтонї. Він казав, що вїрїть, що німецьке предложеннє може слугувати за пїстачку до переговорів; що вїдхїлїї поїєнненнє можуть довести до аїлїантської розвїзнї «сеї трудної справи».

Загроза страйку в німецькій углевої області Рур.

БЕРЛІН, 30. червня. — Судїя насїлля з углевої області Рур такї інформації: Майнери в німецькій углевої області Рур рішили домагатись підїшнїї платїї в 30% і зменшннє робїтного дня до 6 годїн. Коли се не ставнється з 1-їмїм маєм, так 180,000 робїтників виступає на страїку. Так каже той, що сїдє майнерів є багато комунїстї, котрї можуть виступити до нової комунїстичної револїції, яка може і дальше розпрїстрїтись на Німеччину.

Законопроект про заборону вивозу золота з Німеччини.

БЕРЛІН, 28. червня. — Німецький парламент принїмє сїгоднє законпроект, який продовжує заборону вивозу золота з Німеччинї без згоди зміннїти до дня 1. жовтєня 1921.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1892.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 88 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Table with subscription rates: SUBSCRIPTION RATES, PEREPLIPLATA, One year \$7.00, Six months \$3.75, Foreign and Jersey City Rates \$10.00, Telephone 'Свобода' 498 Montgomery, Tex. U. H. Cowan: 1838 Montgomery.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧИ СТАРОМУ КРАЄВИ

ВИДИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРПІ

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ГАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

Комісарі в обороні царських шпіонів.

Межі точками ризького договору, заключеного між польськими панями та московськими комісарами в квітні 1918 року, знаходяться артикау дев'яти, при якому зворот Польщі Росією рижних захватників та архівів, відноситься до польської сторони або забраних данихше Польщі через Росію.

Сей уступ ризко відбивається від попередних уступів, в котрих Московщина зобов'язується віддати Полякам все, чого ті лише забажає: рижні воєнні трофеї, як хоругви, прапори, всякого рода військові знаки, гармати, полкові відзнаки; бібліотеки, книгозбори, археологічні збори штуки, пам'ятники минувшину, науки, всі інші предмети, вивезені данихше з Польщі, і т. д. і т. д. Все те Москва зобов'язується віддати, лише одних поліційних секретів боротьби царського уряду проти Польщі та рижних військових тайн відати не хочуть.

Повсякнене це не лише одне: Росія большевицька укладає спадкоємцем царської, большевицькі комісари уважають свою власть за продовження власті царських жандармів та шпіонів.

Тому акти царських властей, зрадуючи їх способи боротьби проти польських революціонерів, ім дарочні як доля, добробут і життя 13' мільйон українських та білоруських селян та робітників. Тому вони без жалю і вагання віддають селян в неволю польських панів, а спеціальними постановами трактату боронять пам'яток роботи царських ступаюк та шпіонів.

Польська заборча політика

Польський соціаліст Гауфой помітив в 13 ч. варшавської польської газети "Трибуна" статтю п. з. «По підписанню миру», в якій між іншим каже:

"Слаба сторона ризького договору се факт, що ми (Польки) не зуміли розв'язати справи білоруської та української державности.

"Відрадою в сьому велику родю в хвилині укладання прелімінарій сподіваємо, що большевицькі не піднесуть по удах, заданих їм від Варшавою, Гродном та Лідою, та що невагом Врангелъ засідає в Кремлі.

"Супроти сього сподівання на чолу польської мирової делегації висунулися Грабоцькі, які відомий приятель та поплечник російських царських генералів. План Грабоцькі був отже зовсім свого переконання і се скрізь голосно, що Врангелъ не погодиться з ніякою Україною, ні Білорусію. Укладано отже прелімінаріи так, щоби на них міг погодитися Врангелъ. Тільки, що Грабоцькі помилувався, вірчачи в побіду Врангелю.

"З другої сторони Білорусини й Українці в сьому критичному для совєтської Росії моменті не виказали належної сили, не поставили договірничі в Ризі сторони супроти диоканних фактів.

"В результаті в межах Польщі знайшлися кілька мільйонів Білорусинів і Українців, супроти яких польський уряд не може здобується на ніяку виграшу політику. Залється, що піде найкращою дорогою трактування цих народів як сирій стінографічний матеріал, а зовсім старости зроблять Польщі.

"В сьому лежить небезпека. Українського і білоруського руху не затанує ніяка сила і біда нам, коли не бачучи в нас союзників, розуміючи добре укрита в них силу, вони відвернуться та звернуться проти нас.

"Се найбільша сторона ризького договору. Щоби не сповнилося бачення Леніна, що Польща чим більше проковтне, тим шкворше вляється".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАРІВНЯНИХ ШІНКІН КНИЖКО ДО ДРУКАРНІ "СВОБОДИ", 83 ГРЕНД СТРЕТ, ДжЕРСИ СІТІ, Н. Д.Ж.

СПРАВА ГОРИШНОГО ШЛЕСКА.

(Від власного кореспондента).

З телеграфічних звідомлень уже знаєте, що плевбіцит на Горішнім Шлеску вилуп на користь Німеччини, бо більшість голосуючих заявила за принадлежність сїєї країни до Німеччини. Однак сїм справа ще не рєшена, бо останнє слово в справі Горішнього Шлеска має сказати Найвисша Рада держав антанті.

Як відомо, в першій проекції мирового договору між державами антанті й Німеччиною була постаново, що Німеччина має відступити Горішній Шлеск Польщі. На се Німеччина не згодилася і держави антанті зробили їй уступку, містичи у Версайській договорі постаново, що на Горішнім Шлеску має бути переведений плевбіцит, на якого основі Найвисша Рада рїшить про державу принадлежність крає.

З того часу обі сторони, Польща й Німеччина, почали приготуватися до плевбіцисту, стараючись придати собі населення Горішнього Шлеска. Польща в сїй справі мала лекшу роботу, бо їй прями малих лекшу держав антанті.

Лєон Горішній Шлеск входив у склад пруської держави, а чого населення не було зовсім задоволене. Щоби се недовольство усунути, німецький парламент ухвалив, що Горішній Шлеск має право утворити окрему складову державу Німеччини, таку як Прусія, Баварія і всі інші складові держави Німеччини.

Польща також старалася прихилити населення Горішнього Шлеска до себе; тим, що обіцяла утворити з нього окрему автономну провінцію.

Вислід плевбіцисту зовсім не припинив дотеперішню дію Версайський договір відіршення територіальних спорід між Німеччиною й Польщею, були установлені в нїм національний і справедливість, а тільки для ослаблення Німеччини.

Дотеперішні висиди плевбіцисту показали, що Польки на тих плевбіцизових територіях або зовсім слабі або в кождім разі творять меншість.

Так само поведення Найвисшої Ради на основі плевбіцисту показує, що її ходить не о справедливість, тільки о ослаблення Німеччини. Як би плевбіцит вилуп на користь Польщі, то не було б ніякого сумніну, що плевбіцистову територію дїстало Польща. Коли ж плевбіцит вилупає в користь Німеччини, то все виринало тільки, якби все так рїшили справу в користь Польщі.

По рїшеннє «право і справедливість», як голосить держави антанті, — тільки інтерес побідників.

Гайльсберг, 1. квітня, 1921.

Др. Михайло Залознякський.

ГОЛОСИ ПРО ПОЛЬЩО-БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ МІР.

(З бераліського "Українського Союзу").

Мир межє Польщею та большевицьками. В Ризі дня 18. березня с. р. вечером підписано між сьомою Росією і радянською Україною з одного боку, а Польщею з другого. Так, нарешті, закінчилися переговори, що тягнулися п'ять місяців і такі до взаємної згоди дійшли дав озорою противників: Польща і большевицька Росія.

Ми не будемо входити в оцінку сього договору, договору нещоброго для обох боків, що зовсім закордонську люду на одну й суму для нас, Українців його сторічку.

Польща підписала мир також з радянською Україною. Польща провадила переговорів і підписала договір з представителем оружнокупальничої влади Румуна Раковського, що покінчив висте переговори в імені українського народу; торгував своєю українською землею, українським яном, його добром і його правом.

Не минув се повний рік з того часу, як польське міністерство закордонних справ подавало до загального відомо, «що польський уряд, призначив права України на незалежне державне життя, призначив Директорію Польської Української Народної Республіки з головним отаманом Семеном Петяуром на чолі зверхньої влади Української Республіки».

Та з другого боку інші держави антанті не мають інтересу в такім ослабленню Німеччини, якого бажала би собі Франція.

Найблизше засідання Найвисшої Ради, яке має відбутися в маю в Римі, повинно рїшити справу Горішнього Шлеска.

Побачимо, як те рїшення вилпає.

В кождім разі треба сказати одне: Плевбіцисти, які устанавили Версайський договір відіршення територіальних спорід між Німеччиною й Польщею, були установлені в нїм національний і справедливість, а тільки для ослаблення Німеччини. Дотеперішні висиди плевбіцисту показали, що Польки на тих плевбіцизових територіях або зовсім слабі або в кождім разі творять меншість.

Так само поведення Найвисшої Ради на основі плевбіцисту показує, що її ходить не о справедливість, тільки о ослаблення Німеччини. Як би плевбіцит вилуп на користь Польщі, то не було б ніякого сумніну, що плевбіцистову територію дїстало Польща. Коли ж плевбіцит вилупає в користь Німеччини, то все виринало тільки, якби все так рїшили справу в користь Польщі.

По рїшеннє «право і справедливість», як голосить держави антанті, — тільки інтерес побідників.

Гайльсберг, 1. квітня, 1921.

Др. Михайло Залознякський.

НАРОДНА ПЕРЕПИСЬ НА ПРИКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Як подає "Русин", офіційна записок Прикарпатської України, вислід народньої переписи Ужгородського округу є такий:

Table with population statistics: Загальне число населення 102,059; Українців 62,150-61%; Чехів 6,307-6%; Словаків 5,017-5%; Юдів 3,367-3%; Євреїв 9,457-9%; Угорів 17,348-17%; Німців 817-0.8%; Рижан 516-0.5%.

По иншим округам України мають також переважати більшість. Так в округі середнянському — Українці — 73%, в округі Велике Березне — 88%.

РАЙОН І ЗНАКОМИХ

Людям до краю, прому тут не приваляють, інформації до: ЧИКАГЕ Я. ВІЙЛА, 154 Ave. A. east, 15th St. NEW YORK, N. Y.

БІЛЬШ ЯК 100,000 КІЛОМЕТРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЗЕМЛІ, НЕ ПІДЛЕЖАЮТЬ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ.

Польське населення в середньому складає лишень коло 4% всього населення. Коли б була несправедлива для України дїля Керзона, то рижський мир со несправедливості побилявши і українські селяни вляхотали від пладу польських імперіалістів, щоби стати рижниками польського власника.

Таким мир недопустимий; такий мир — се ганебне нарушеннє святих прав України; такий мир українській народі поважає себе, що вже прокуває до власного життя, не признає і своїми силами бже його поборовати.

Український народ не дозволив дїляти своєю землею, Український народ сам рїшити своє долю.

Семіогречено.

СОЦІАЛІЗМ І СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

Та теорія Маркса, яка в сучасній меті осяга найвишого значіння, є концентрація капіталу. Як теорія говорить, що підприємства все більш і більш концентруються, се-то все більше стягаються: великі підприємства втягає в себе малі підприємства, згладжують прирємство втягає ці найбільші підприємства, що врешті залишається тільки кілька самих найбільших підприємств. Коли ж згладжують теорія Маркса, стають власністю колективі і тому мусять бути соціалізовані.

Досвід за останні десятироки частинно підтвердив теорію Маркса, про концентрацію підприємств, але не в сільському господарстві. В останньому велике підприємство не забивало мале підприємство. Виноди великого підприємства, себ-то великої продукції, не мали серйозного значіння в сільському господарстві, через те, що машини тут грають не першу ролю.

В сільському господарстві, в сільському господарстві є натура, себ-то земля із своєю силою, дош, сонце і т. і. і її сили натурі однаково користні як великому, так і для великого господарства.

Маленьке сільське господарство однаково може користуватися здобутками науки і техніки, як і велике; так може користуватися всіма технічними новими знахідками, а сільське господарство, як машина. На цій підставі теорія Маркса не оправдалася: малі підприємства сільського господарства виявляють себе вповні життєздатними.

Одначе Маркс, як відомо, був не лише націонал-економ і політик, але й соціолог, се-то теоретик соціального життя.

Зміню в власності і концентрі капіталу мусяли впливати й на класові відносини. Маркс проповідує, що з огляду на тенденцію зростання числа пролетаріату, все більше збільшуватися, до того часу, поки нарешті більша кількість народу не стане пролетаріатом, пролетаріат, як і одностійного пролетаріату, як і пролетаріату Маркса, між пролетаріатом і капіталістами стали се інші верстви, як то кваліфіковані робітники, техникі, інженіри, пільні служачі і т. и. в сільському господарстві, одначе, пролетаріат розвивався зовсім иніаке: тут селяне мають свою землю, і рійниці, і не стали безземельними, а в огляду на те, що вони самі мають власність, вони не бажують се-небувати знати про експропріації власності, про відбирання її, про стремління до соціалізму і комунізму.

Політ, що мають місце в Росії, не мусять нас бентежити. Там дїля селяне за час війни адаптували і урукомлення ручної роботи, і приватну власність, приватну власність, не діяльність на те, що в декретах большевицькі постановлено щось зовсім иніаке.

В Німеччині, де селянство у своє давнині давно має приватну власність, існуючий господарський порядок гарантує їм що власність між тим, як соціалістичні господарські устри, по прикладові Маркса, трохи трохи починають брати свою доцільність з життя; вони відвоювали нові доцільні спрєдїліна до соціалізації і стють за заселення себ-то забудування нових селянських міст. Значить замість

Семіогречено.

СОЦІАЛІЗМ І СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

того, щоби усунути приватну власність, вони допомагають будуванню нової приватної власності, і цім самим вони відвоюються від теорії Маркса про концентрацію сільського господарства і таким чином від цієї вимогой про соціалізацію сільського господарства.

(В. В.)

НАД КОЛКОСКО.

Ой сні, дитя, колують ти, А як засневі вилпає ти.

А-а, а-а, а! сніпає бабця, торкаючи ногою скрипливу колоску онука.

Від колоски твій пригає від порога до лави, а від баби синицяється по образці від своєї. У хаті теж. Лиш де вікно, видно шматок темно-синього неба, без місяця і зір.

А-а, а-а, а! «Лесі і нощі терев неувалні стая, тереві очі на пожеж повинували. Тай горіло ж бо, горіло!»

«Страшину нас перше некломо, а тепер і пекла ніхто не боїться. А хібаж гіршого треба, як твє?»

А-а, а-а, а! «Бабинці Страшній суя виніть. Там і чарівниця зі скінцем до голки в огні стоїть, і з богацькі дітви чашу тугити. Дїля б була, і мороз тоби по синні іди, щоб за гришки окремої терити не приїхалося. А шнік цей образ дітвом у колосі показує. Тай то ти. Бо й шнік гірше дивився. Хібаж не дивився, як живень не палив?»

А-а, а-а, а! «І баба вхилилася за серце. Тинь від колоски заліза в сабий хут, і бабина повисла на Христові, і тереві винку. Шось клямоко торкнуло, зминий вітер повив по хаті... Тинь»

Ой сні, дитя! Та пощо я тебе колують, чупені? Як на таку долю як зміни твоєї, то краше не будеш». А-а, а-а, а!

«Як виростеш і жиєшніти станеш, то спитаєш мене: бабо, а де моя мамуля? А де вона? Як на таку долю як зміни твоєї, то краше не будеш». А-а, а-а, а!

«І баба головою вдарила до одража як хатя затріпала... А-а, а-а, а! А як те більше пхлюхнуло, і ще ширше очі на світ боїть розлюлюючи, то спитаєш мене: «бабо! а де мій батько? Де? А хібаж їй мало перешумало через село, як буря? Не чуєш? Писав, Діх... Ми ж на роздорожка та гукай. Може відозвеш?»

«І баба обтирнула колоску ручкою і притиснула до неї так тисно-тисно, що баба хлюпнула і теревий вінок на голові Христовій зминувся в одно.»

Богдан Лепкий.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ БІЗНЕСМЕНІ!

Пощують спільники в цілі адаптувати і урукомлення ручної роботи, і приватну власність, приватну власність, не діяльність на те, що в декретах большевицькі постановлено щось зовсім иніаке.

В Німеччині, де селянство у своє давнині давно має приватну власність, існуючий господарський порядок гарантує їм що власність між тим, як соціалістичні господарські устри, по прикладові Маркса, трохи трохи починають брати свою доцільність з життя; вони відвоювали нові доцільні спрєдїліна до соціалізації і стють за заселення себ-то забудування нових селянських міст. Значить замість

ТА. А. АЙСІС СО. 329 S. 4TH ST. PHILADELPHIA, PA.

